Gemeente Amsterdam

Vastgesteld door: Dagelijks Bestuur stadsdeel Oost, op XX mei 2026
Opdrachtgever: Marlene Hiemstra
Directie: Grond & Ontwikkeling

Participatieplan De Omval - Weespertrekvaart

Wat gaan we doen?

Het gebied Omval-Weespertrekvaart ligt ten zuiden van het Amstelstation. In 2021 was er een competitie om een ontwikkelaar te selecteren voor de nieuwbouw. Bewoners konden hun mening geven over 5 ontwerpen. Er zijn toen in totaal 335 reacties binnengekomen. De reacties zijn als advies aan de jury ter beschikking gesteld.

In het gebouw, genaamd 'Circular City House', komt horeca, een ruimte voor buurtactiviteiten (kun je huren), bedrijfs- en kantoorruimte. Het originele café De Omval kon niet behouden blijven, omdat het gebouw in slechte staat was. Er komt daarom een kopie van café De Omval dat precies op het oude lijkt.

Het nieuwe gebouw is halverwege 2027 klaar. Daarna wordt de openbare ruimte eromheen ingericht. De openbare ruimte willen we niet alleen mooi, veilig en functioneel maken, maar ook levendig. Denk aan een nieuw plein, een voetgangerstunnel met lichtkunst en ruimte voor activiteiten zoals markten en evenementen. Het doel is een openbare ruimte met aantrekkelijk sport en spel gedeelte die prettig en veilig is- ook op de langere termijn. We richten ons met name op meiden en vrouwen met de gedachte: een ruimte die prettig en veilig is voor vrouwen, is dat ook voor iedereen.

Daarnaast werken we ook aan een plan om de opslagruimtes onder het spoor bij Spaklerweg 1A tot en met 1E geschikt te maken als broedplaats. Broedplaatsen zijn bruisende plekken voor kunst en cultuur. ProRail is de eigenaar van deze plek, dus wij werken hiervoor samen met ProRail. Eind 2026 is er een aanbestedingsprocedure om een ondernemer te vinden die de ruimtes wil verhuren als broedplaatsen. Broedplaatsen zorgen voor reuring en aanwezigheid, waardoor mensen het gebied eerder weten te vinden en zich er veiliger voelen. Dit sluit aan bij het doel om de ruimte niet alleen functioneel en veilig, maar ook levendig te maken.

In dit plan leest u hoe en wanneer u mee kunt denken over de openbare ruimte. Uw inbreng wordt verwerkt in:

1. Een definitief ontwerp van de openbare ruimte bij de Omval (denk aan de structuur van de wegen, het groen en pleinen).
2. Een voorlopig ontwerp van de invulling van de sport- en spelelementen onder het spoor.
3. Een plan voor activiteiten en programmering in de openbare ruimte.
4. Een uitvraag aan lichtkunstenaars voor de nieuwe voetgangerstunnel onder het spoor.

Waarom vragen wij u om mee te doen en wat is uw invloed?

U heeft als bewoner of gebruiker van dit gebied veel kennis en ervaring. Die horen we graag, zodat we een aantrekkelijke openbare ruimte kunnen maken die niet alleen functioneel en veilig is, maar ook levendig en uitnodigend.

Het ontwerp van de openbare ruimte is al grotendeels uitgewerkt. Dit ontwerp willen we graag met u delen, zodat u weet wat er gaat gebeuren. Ook kunt u nog reageren op dit ontwerp.

Waar we uw advies op nodig hebben, zijn de volgende punten:

- De **invulling van de programmering** – denk aan activiteiten, evenementen of tijdelijke invullingen die bijdragen aan een prettige, veilige en levendige omgeving.
- De **invulling van de sport- en spelelementen** onder het spoor, zodat die prettig en veilig aanvoelen – met name voor jonge vrouwen. En zo goed mogelijk aansluiten bij de behoeften van de buurt.
- Wat u belangrijk vindt voor een **kunstwerk in licht in de nieuwe voetgangerstunnel** zodat u zich straks prettig en veilig voelt in deze tunnel. Uw inbreng nemen wij mee in de oproep waarop kunstenaars zich kunnen inschrijven.

Het participatieniveau 'adviseren' betekent dat u uw mening kunt geven en ideeën kunt aandragen, maar de gemeente neemt uiteindelijk de besluiten. Dit heet ook wel 'adviserend samenwerken'. Dit past bij de aard van de ontwikkeling, waarbij wettelijke, financiële en ruimtelijke kaders deels vaststaan, maar er binnen die kaders ruimte is voor invloed op de inrichting, programmering en gebruikskwaliteit. Een hoger participatieniveau, zoals meebepalen, is niet passend omdat de gemeente eindverantwoordelijk blijft voor ruimtelijke, financiële en juridische besluiten.

Voor de thema's als sport en spel, vrouwvriendelijkheid, lichtkunst en programmering kiezen we voor adviseren en niet voor informeren of reageren omdat het gebruikmaken van de kennis van de bewoners en gebruikers van het gebied direct waarde toevoegt aan het ontwerp. Dat wil de gemeente niet missen.

Context en aandachtspunten

Om het participatietraject vorm te geven houden we rekening met de volgende aandachtspunten:

Veiligheid en vrouwvriendelijkheid
Er zijn incidenten geweest aan de Weespertrekvaart. De burgemeester kondigde najaar 2025, na een reeks ernstige geweldsincidenten in Amsterdam en de regio, waaronder de moord op de 17-jarige Lisa uit Abcoude, 6 miljoen te investeren in de veiligheid van vrouwen. Dit plan sluit aan bij inzichten uit het symposium '*Sociale veiligheid in het fysieke domein vanuit het vrouwelijk perspectief ':* een openbare ruimte die prettig en veilig is voor vrouwen, wordt ook voor iedereen toegankelijker en veiliger.

Bijna 10.000 vrouwen markeerden specifieke onveilige plekken op de Nederlandse kaart in een vragenlijst met bijbehorende kaart van Pointer en het AD in 2024 en 2025. Ook het vernieuwingsgebied van De Omval wordt hierbij genoemd, zie hieronder. We nemen kennis van de signalen van de vrouwen die deze via de kaart hebben gegeven.

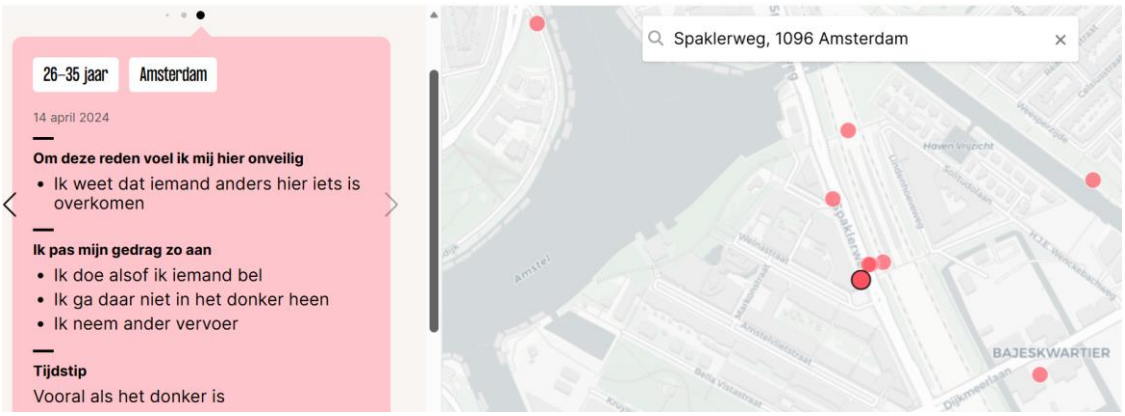

Eerdere participatie (2016-2018)
Bewoners gaven toen aan behoefte te hebben aan een markt, een kinderspeelplein, zitgelegenheden om rustig wat te drinken, openbare fitnessapparaten, sportfaciliteiten en groenvoorzieningen. Dit plan is in 2019 vastgesteld. Hier leest u het participatieverslag van die periode. Tijdens een informatieavond in oktober 2018 zijn er ook ideeën opgehaald voor de openbare ruimte. Deze ideeën vormen de basis voor dit traject.

Participatie gebouw (2021)
Omwonenden gaven aan dat ze geen hoogbouw wilden, omdat er in de buurt al genoeg hoogbouw is. Wel wilden ze graag dat de horecafunctie terugkwam. De 'oude' Omval met zijn café was voor veel mensen een belangrijke ontmoetingsplek, en ze zien deze functie graag terug in het nieuwe gebouw. Daarnaast vonden veel mensen het belangrijk dat het gebouw een open karakter heeft en goed verbonden is met het plein. Om hieraan tegemoet te komen, is er een trap aan de voorkant van het gebouw opgenomen, die kan dienen als tribune voor mogelijke voorstellingen op het plein. Hier leest u het participatierapport.

Buurtkamer
In eerdere participatie is gebleken dat bewoners graag in het nieuwe gebouw een buurtkamer willen waar je (gratis) kunt binnenlopen en buren kunt ontmoeten. De buurtkamers krijgen echter een huurprijs, wat niet overeenkomt met de eerdere verwachting. Die behoefte aan een ruimte voor de buurt komt met name uit Amsteldorp. Hierover informeren wij de buurt tijdens de startbijeenkomst.

Sportplekken in de openbare ruimte (urban sports)
Op advies van de afdeling Sport & Bos past dit soort sport bij de uitstraling van de plek. Het zorgt voor een laagdrempelige manier voor beweging, ontmoeting en meer sociale veiligheid.

Wie kunnen er meedoen?
We willen dat zoveel mogelijk mensen kunnen meedoen aan dit traject en de groepen betrekken die nu of in de toekomst gebruikmaken van dit gebied. We besteden extra aandacht aan de mensen die normaal gesproken minder snel meedoen aan participatie van de gemeente. We kiezen voor een inclusieve en laagdrempelige aanpak om de volgende groepen te bereiken:

Bewoners

- Bewoners omliggende wijken: Kunbuurt, Amsteldorp, Julianapark, Overamstel, Amstelkwartier, Weespertrekvaart, De Omval.
- Bewonerscommissies in Amsteldorp, Julianapark, Overamstel, Weespertrekvaart en De Omval
- Specifieke aandacht voor jongeren, ouderen, Engelstalige expats, vrouwen en meiden

Gebruikers van het gebied

- Kunstcommissie: experts van binnen en buiten de gemeente + 5 bewoners
- Huidig sportpubliek in de omgeving (sportplekken in de openbare ruimte), o.a. via Atelier OUI (Guido Schuurman)
- Bezoekers en reizigers die door het gebied heen komen

Ondernemers

- Ondernemers nachtcultuur
- Ondernemers rond het Amstelstation, o.a. George Marina
- Kantoren Amsteloever, o.a. DeltaLoyd (wil investeren in de omgeving)
- Toekomstige creatieve ondernemers, Urban Resort, Bureau Broedplaats
- Rockstar IT (huurder kantoordeel nieuw gebouw, heeft ideeën over invulling plein)

Lokale netwerken en maatschappelijke organisaties

- Vrouwen- en meidenorganisaties
- Scholen: ROC, Orion college, 21° lyceum, Hogeschool van Amsterdam Pieter Nieuwland
- Dynamo, Groene Vingers, Speeltuin Blijdag
- QRU – de huidige tijdelijke huurder van de ruimtes onder het spoor
- Toekomstige creatieve ondernemers via Urban Resort en Bureau Broedplaats

Hoe kunt u meedoen?

Er zijn twee mogelijkheden om mee te doen:

1. Reageren op het concept-ontwerp voor de openbare ruimte.
2. Adviseren over de invulling van specifieke onderdelen van het ontwerp zoals sport- en spelelementen en de lichtkunst onder de tunnel, en over de programmering van de openbare ruimte (oost- en westzijde van het spoor)

Daarnaast informeren we de huidige ondernemers in de ruimtes onder het spoor zorgvuldig over het proces. Dat valt buiten dit participatieplan.

1) Reageren op het concept-ontwerp voor de openbare ruimte (September)

In dit ontwerp staan straten, parkeerplekken en afvalcontainers ingetekend, en ook de plekken waar er ruimte komt voor sport/spel, groen en lichtkunst. Misschien hebben we iets over het hoofd gezien wat u vanuit uw kennis en ervaring met het gebied mist in het ontwerp. Of waarvan u denkt dat het toch niet op de juiste plek is ingetekend. U kunt in september en oktober reageren op het concept-ontwerp via amsterdam.nl/omval of via een formulier tijdens de startbijeenkomst.

2) Adviseren m.b.t. de invulling van specifieke onderdelen van het ontwerp (September t/m December)

Om het gebied prettig en veilig te maken voor iedereen waarbij er dingen te doen zijn die aansluiten bij de behoeften van de huidige en toekomstige gebruikers en bewoners, willen we antwoorden ophalen op de volgende vragen:

Over de huidige situatie:

- Hoe ervaart u het gebied nu qua veiligheid?
- Hoe gebruikt u het nu? Wat mist u?

Over de toekomstige situatie, als het nieuwe gebouw er ook staat:

- Wat heeft u nodig om dit gebied vaker te gebruiken/ bezoeken/ doorheen te lopen?
- Welke omstandigheden zijn er nodig voor u om u veilig te voelen?
- Wat zou u graag willen doen in de toekomst onder het spoor, op het plein voor het nieuwe gebouw en het pleintje aan de andere kant van het spoor? (om deze vraag goed te kunnen stellen maken we een simpel kaartje met de plekken waar we het over hebben)
    - Wat voor soort activiteiten zou u willen doen op de pleinen aan beide zijden van het spoor?
    - Wat voor soort spellen of sport zou u willen doen onder het spoor?
    - Moet er overdag en 's avonds wat te doen zijn?
    - Draagt een nachtcultuur (bijvoorbeeld een nachtclub, pop podium, kunstgalerij of andere horeca) voor u bij aan een gevoel van veiligheid?
- Er komt lichtkunst in een nieuwe voetgangerstunnel onder het spoor. Wat vindt u belangrijk om mee te geven aan de kunstenaar die dit gaat maken?

In onderstaand schema ziet u hoe u mee kunt doen:

Wanneer (2026)	**Wat**	**Met wie**	**Mate van invloed**	**Welke vraag staat centraal**
Begin september	**Startbijeenkomst** Bewoners en gebruikers informeren over de stand van zaken (inclusief terugblik). We laten zien hoe en wanneer ze kunnen meedenken en kunnen reageren op het schetsplan voor de openbare ruimte. Ook activeren we iedereen om mee te denken over thema's als sport, spel, vrouwvriendelijkheid en lichtkunst.	Alle belanghebbenden (zie kopje 'wie kunnen meedoen')	Reageren	1. Hebben wij iets over het hoofd gezien in het schetsplan voor de openbare ruimte? 2. Wat zijn uw ideeën/ wat is uw behoefte voor sport/spel onder spoor, programmering pleinen, lichtkunst voetgangerstunnel? 3. Wilt u deelnemen aan een ontwerpsessie?
September-Oktober	**Reactieperiode** op het concept ontwerp – via een online formulier	Alle belanghebbenden	Reageren	Wat zijn uw aandachtspunten voor het afmaken van het ontwerp?
September	**Vragenlijst**, deels in de vorm van een beeldpeiling (foto's met vragen), te verspreiden online en op straat. Denk aan: 1. Actief netwerken benaderen vanuit	Alle belanghebbenden	Adviseren	Zie vragen hierboven + de vraag of ze willen meedoen met een ontwerpsessie

	sleutelfiguren, gebiedsmakelaars etc., berichtjes delen in bestaande whatsapp-groepen 2. Aansluiten op de Femicidebus bij Amstelstation 3. Bij bestaande urban sports-plekken en bij QRU-activiteiten langsgaan en actief bevragen			
Oktober/ november	**Ontwerpsessie met** vrouwen en meiden We starten met een wandeling buiten. Ideeën en suggesties uit de vragenlijsten worden verwerkt in een concept-ontwerp voor sport/spel, lichtkunst en het activiteitenprogramma.	Meiden en vrouwen	Adviseren	Hoe maken we van deze plek onder de sporen een prettige en veilige plek waar je graag komt?
Oktober/ november	**1 ontwerpsessie met overige geïnteresseerden,** zoals toekomstige broedplaatsondernemers. Thematafels over: • Lichtkunst (gefaciliteerd door kunstcommissie) • Broedplaatsen/ ondernemerschap/ programmering • Sociale veiligheid • Sport/spel onder het spoor			Welke behoefte heb je voor de programmering en de inrichting van het plein en de openbare ruimte? (Programmering en fysieke inrichting oostkant spoor. Westzijde spoor alleen programmering)
December	Ontwerpen worden afgemaakt. Iedereen wordt geïnformeerd via amsterdam.nl/omval, per mail en bewoners krijgen een flyer in de brievenbus. Er wordt duidelijk gemaakt hoe de inbreng van omgeving is verwerkt.	Alle belanghebbenden	Informeren	

Engelstaligen: expats en internationale studenten

In het gebied wonen en werken Engelstaligen: internationale studenten (o.a. van het ROC en de Hogeschool van Amsterdam) en expats bij kantoren rond het Amstelstation. Beiden maken gebruik van de openbare ruimte en zijn dus een belangrijke groep.

- Bij de startbijeenkomst en ontwerpsessies is tweetalige begeleiding beschikbaar.
- We benaderen Engelstalige gemeenschappen via internationale studentenverenigingen en expat-netwerken in de omgeving.

Ouderen

- We informeren ouderenorganisaties in de aangrenzende wijken.
- De vragenlijst is ook op papier verkrijgbaar en kan worden ingevuld met hulp van vrijwilligers.
- Bij de startbijeenkomst kiezen we een toegankelijke locatie en nemen we ruim de tijd voor vragen en gesprek.

Jongeren

- We benaderen scholen: ROC, Orion college, 21° lyceum, Hogeschool van Amsterdam Pieter Nieuwland.
- We gebruiken sociale media (TikTok @jongAmsterdam, Instagram Stadsdeel Oost) om jongeren te bereiken.
- Bij bestaande sportplekken en activiteiten van QRU (de huidige tijdelijke huurder van de ruimtes onder het spoor) gaan we actief het gesprek aan.

Wat staat al vast?

Bij het maken van een ontwerp voor de openbare ruimte zijn we gebonden aan een aantal vaste uitgangspunten van de gemeente. Zo moet het plan voldoen aan het "Puccini-handboek" waarin bijvoorbeeld de keuze van materialen is vastgelegd. Ook hanteren we als gemeente vaste maten voor wegen en straten. Daarnaast moeten we rekening houden met het parkeerbeleid, afvalinzameling, kabels en leidingen en een aantal beleidsuitgangspunten, zoals verduurzaming en regenwaterbestendige inrichting van een gebied.

Dit betekent bijvoorbeeld dat er gebruik gemaakt moet worden van bepaalde materialen, bomen en planten. Deze uitgangspunten vormen het vaste kader voor het ontwerp en zijn belangrijk voor de gemeente om het gebied duurzaam te kunnen onderhouden. Hiermee staat een groot deel van de inrichting vast.

Op basis van al deze beleidsrichtlijnen en de eerder opgehaalde wensen uit de omgeving (zie onder kopje 'context en aandachtspunten' blz 1.) is een concept ontwerp opgesteld. Hiermee staat o.a. vast waar er bomen en ander groen komt, waar de wegen en afvalcontainers komen, op welke plekken er ruimte komt voor sport/spel, waar er verlichting moet komen en welke uitstraling het gebied moet krijgen.

Communicatiemiddelen

- Flyer naar de omliggende buurten.
- Eventueel video, bijvoorbeeld waarin de landschapsarchitect uitleg geeft, of voor oproep meiden. Te verspreiden via social media.

- Projectwebsite: amsterdam.nl/omval, pagina 'meedoen'.
- Nieuwsbericht op: amsterdam.nl/omval, amsterdam.nl/stadsdelen/oost/nieuws en eventueel amsterdam.nl/nieuws.
- Mailinglist.
- Social mediacampagne om jonge doelgroep te bereiken.
- Facebook stadsdeel Oost/ gemeente Amsterdam.
- Instagram stasdeel Oost/ gemeente Amsterdam.
- TikTok Jong Amsterdam: https://www.tiktok.com/@jongamsterdam.
- Digitale nieuwsbrief stadsdeel Oost.
- Digitale nieuwsbrief gebiedsontwikkeling Overamstel (aangrenzend gebied).
- Digitale nieuwsbrief gebiedsontwikkeling Amstelstation-Amsteloever (aangrenzend gebied).

Wat gebeurt er met uw inbreng? Hoe houden we u op de hoogte?

Onder www.amsterdam.nl/omval maken we een aparte pagina waarop staat hoe u mee kunt doen. Ook komen hier de verslagen te staan van de participatiemomenten en het eindverslag. Deelnemers van de participatiemomenten ontvangen de verslagen ook per email, als hun mailadres bij ons bekend is.

In het eindverslag leggen we uit hoe uw ideeën, suggesties en aandachtspunten zijn verwerkt in het definitieve ontwerp van de openbare ruimte, het voorlopige ontwerp van de sport- en spelelementen en de oproep aan lichtkunstenaars. Het eindverslag – inclusief de afwegingen om een advies wel of niet over te nemen – wordt vastgesteld door het bestuur van Stadsdeel Oost.

Planning

- Juni/juli 2026: het participatieplan wordt vastgesteld door het bestuur van Stadsdeel Oost
- September 2026: start participatie en reactieperiode op het ontwerp van de openbare ruimte
- Oktober/november 2026: het definitieve ontwerp openbare ruimte wordt vastgesteld door het bestuur – inclusief een schriftelijk antwoord op alle binnengekomen reacties
- Najaar/eind 2026: vaststelling van de oproep voor lichtkunst door de kunstcommissie; kunstenaars kunnen zich inschrijven
- Eind 2026: start verbouwing van opslagruimtes tot creatieve werkplaatsen; openbare oproep voor een creatieve ondernemer die de ruimtes gaat verhuren
- Begin 2027: vaststelling van het voorlopige ontwerp voor sport/spel en het eindverslag door het bestuur
- Medio 2027: gebouw klaar, daarna bouwrijp maken (elektra etc.)
- Derde kwartaal 2027: plein en openbare ruimte worden aangelegd
- Derde kwartaal 2027: start nieuwe broedplaatsondernemers

Het kan zijn dat dit traject anders loopt dan beschreven. Wij informeren u daarover. Kijk voor de actuele informatie en contactgegevens op www.amsterdam.nl/omval.